



Warszawa, 15 października 2018 r.

Opinia do ustawy o pracowniczych planach kapitałowych

(druk nr 968)

I. Cel i przedmiot ustawy

Uchwalona przez Sejm ustawa o pracowniczych planach kapitałowych ma na celu ustanowienie ram prawnych dla funkcjonowania powszechnego systemu oszczędzania na zabezpieczenie potrzeb finansowych po osiągnięciu 60 roku życia przez uczestnika pracowniczych planów kapitałowych (dalej PPK).

Ustawa określa zasady gromadzenia środków w „PPK”, zawierania umów o zarządzanie PPK i umów o prowadzenie PPK, finansowania i dokonywania wpłat do PPK oraz dokonywania wypłat transferowych, wypłat i zwrotu środków zgromadzonych w PPK.

Ustawa przewiduje m.in.:

- utworzenie PPK przez wszystkie podmioty zatrudniające dla wszystkich osób, za które odprowadzane są składki na ubezpieczenia społeczne, zobowiązanie podmiotów zatrudniających do zawierania w imieniu i na rzecz osób przez nie zatrudnionych umów o prowadzenie PPK, których przedmiotem jest gromadzenie środków w ramach PPK;
- zapewnienie osobom zatrudnionym możliwości zawieszenia oszczędzania w PPK;
- ustanowienie minimalnej wysokości wpłat podstawowych do PPK, które będą finansowane przez podmiot zatrudniający i uczestnika w PPK w wysokości 2% wynagrodzenia brutto po stronie uczestnika oraz 1,5% po stronie podmiotu zatrudniającego; uczestnik PPK, którego miesięczne wynagrodzenie uzyskiwane z różnych źródeł jest równe lub niższe niż 120% wynagrodzenia minimalnego będzie miał prawo do zadeklarowania obniżonej wpłaty podstawowej, jednak nie niższej niż 0,5%;
- określenie zasad współfinansowania PPK ze strony państwa, w postaci zachęt fiskalnych, tj. dopłat do programu oraz niewliczania wpłat finansowanych przez

podmiot zatrudniający do wynagrodzenia stanowiącego podstawę ustalenia wysokości obowiązkowych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po stronie podmiotu zatrudniającego;

- wprowadzenie limitu opłat pobieranych przez instytucje finansowe na poziomie do 0,5% wartości aktywów netto;
- umożliwienie jednorazowego wykorzystania środków zgromadzonych w PPK na sfinansowanie wkładu własnego przy zakupie mieszkania lub budynku mieszkalnego z obowiązkiem ich zwrotu;
- umożliwienie wykorzystania części (do 25%) środków zgromadzonych w PPK w związku z trwałą niezdolnością do pracy lub poważnym zachorowaniem, bez obowiązku zwrotu wykorzystanych w tym celu środków;
- ustanowienie zasad podziału środków zgromadzonych w PPK po rozwodzie uczestnika PPK albo po śmierci uczestnika;
- uregulowanie zasad wypłaty środków zgromadzonych w PPK po osiągnięciu 60 roku życia.

Ustawa zawiera przepisy karne (art. 106–111).

Ustawa zawiera zmiany w przepisach innych ustaw (rozdział 17).

Wprowadzane zmiany mają na celu dostosowanie przepisów tych ustaw do ustawy o pracowniczych planach kapitałowych i umożliwienie jej funkcjonowania w systemie prawa.

Ustawa wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. ale będzie miała zastosowanie do:

- 1) podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 250 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. – od dnia 1 lipca 2019 r.,
- 2) podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 50 osób zatrudnionych według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r. – od dnia 1 stycznia 2020 r.,
- 3) podmiotów zatrudniających, które zatrudniają co najmniej 20 osób zatrudnionych według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. – od dnia 1 lipca 2020 r.,
- 4) pozostałych podmiotów zatrudniających – od dnia 1 stycznia 2021 r.

Szczególnych przypadkiem objęte są podmioty zatrudniające będące jednostkami wchodzącymi w skład sektora finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Podmioty te będą miały obowiązek zawarcia umowy o zarządzanie PPK w dniu 1 stycznia 2021 r. Umowę o prowadzenie PPK podmiot taki będzie musiał zawrzeć najpóźniej do dnia 10 kwietnia 2021 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa została uchwalona przez Sejm w dniu 4 października 2018 r. Projekt ustawy stanowił przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 2811). Prace nad ustawą prowadziła Komisja Finansów Publicznych, która przedstawiła sprawozdanie w druku sejmowym nr 2824. W wyniku prac Komisja wprowadziła szereg zmian o charakterze redakcyjnym i doprecyzowującym.

Komisja między innymi uporządkowała słowniczek ustawy. Doprecyzowano również niektóre terminy do dokonywania czynności określonych ustawą.

Komisja wprowadziła zmiany w zakresie możliwości lokowania przez fundusz zdefiniowanej daty, który w ramach części udziałowej portfela będzie mógł lokować środki w akcje, prawa do akcji, prawa poboru lub inne instrumenty udziałowe będące przedmiotem oferty publicznej, jeżeli warunki emisji lub pierwszej oferty publicznej zakładają złożenie wniosku o dopuszczenie do obrotu na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, oraz gdy dopuszczenie do tego obrotu jest zapewnione w okresie nie dłuższym niż rok od dnia, w którym po raz pierwszy nastąpi zaoferowanie tych papierów wartościowych (art. 37 ust. 13 pkt 3).

Uzupełniono przepis przejściowy w celu uregulowania sytuacji podmiotów zatrudniających, należących do jednej grupy kapitałowej, które będą uprawnione do zawierania umów o zarządzanie i umów o prowadzenie PPK w terminie, w którym ustawa ma zastosowanie w stosunku do podmiotu zatrudniającego, który zatrudnia największą liczbę osób zatrudnionych w tej grupie kapitałowej (art. 134 ust. 4).

Dodano przepis przejściowy, zgodnie z którym wnoszenie opłaty za prowadzenie ewidencji w wysokości określonej w art. 67 ust. 1 ustawy po raz pierwszy będzie miało zastosowanie od dnia 1 lipca 2022 r. Do tego czasu miesięczna opłata za prowadzenie ewidencji PPK oraz realizację obowiązków, o których mowa w art. 8 ust. 4 i 5 wnoszona na rzecz PFR przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwa emerytalne lub zakłady ubezpieczeń umieszczone w ewidencji PPK nie może być wyższa niż iloczyn liczby rachunków PPK prowadzonych przez wybraną instytucję finansową i kwoty 20 gr. (art. 138).

W drugim czytaniu zgłoszono 22 poprawki. Sejm uchwalił ustawę przyjmując 9 poprawek. W wyniku zmian uczestnikiem PPK może być zatrudniony po ukończeniu 18 roku życia osoba fizyczna po ukończeniu 18 roku życia wykonująca pracę nakładczą albo wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług będą osobą zatrudnioną w rozumieniu ustawy. 6. W wyniku poprawki Sejmu podmiot zatrudniający nie poniesie odpowiedzialności za brak lub błędne obliczenie, pobranie lub dokonanie wpłaty, jeżeli jest to spowodowane przekazaniem podmiotowi zatrudniającemu przez osobę zatrudnioną błędnych informacji, skutkujących błędnym ustaleniem w przedmiocie podlegania przez daną osobę zatrudnioną obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z tytułu zatrudnienia w tym podmiocie zatrudniającym. Dodano również kompetencję dla zakładu ubezpieczeń do pośredniczenia w imieniu lub na rzecz instytucji finansowych innych niż zakład ubezpieczeń oferujących PPK przy zawieraniu umów o zarządzanie PPK.

III. Uwagi szczegółowe

1) w art. 7 w ust. 2 ustawodawca przewidział zawarcie umowy o zarządzanie PPK w postaci elektronicznej pozwalającej na utrwalenie jej treści na trwałym nośniku.

Zachodzi wątpliwość czy ustawodawca chciał w ten sposób zastrzec dla tej czynności formę elektroniczną, o której mowa w art. 78¹ Kodeksu cywilnego czy tylko wskazał postać tej umowy nadającą się do utrwalenia na trwałym nośniku.

Wydaje się, z uwagi na określoną w art. 106 ustawy karę grzywny za niedopełnienie obowiązku zawarcia umowy o zarządzanie PPK, że właściwą do zawarcia umowy o zarządzanie PPK powinna być forma elektroniczna np. analogicznie jak to zostało uregulowane w art. 124 w pkt 3, w 8 ust 1.

Funkcją zastrzeżenia konkretnej formy złożenia oświadczenia woli jest uniknięcie wątpliwości, czy doszło do złożenia oświadczenia woli, ułatwienie dowodzenia faktu jego złożenia, ochrona stron czynności prawnych przed pochopną decyzją oraz ułatwienie kontroli państwowej nad dokonywaniem czynności prawnych co niewątpliwie ma istotne znaczenie z uwagi na grożącą odpowiedzialność za wykroczenie.

Propozycja poprawki:

- w art. 7 w ust. 2 wyrazy „w postaci elektronicznej” zastępuje się wyrazami „w formie elektronicznej”;

2) w art. 19 ust. 1 proponuje się zmianę redakcyjną.

Propozycja poprawki:

- art. 19 w ust. 1 wyrazy „10 dni” zastępuje się wyrazami „10 dnia”;

3) zgodnie z art. 60 ust. 1 oświadczenie o spełnieniu warunków umieszczenia w ewidencji przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń składać będzie w ich imieniu organ. Przepis wymaga stosownej poprawki (np. analogicznie do treści art. 125 pkt 2, art. 15a ust. 5).

Propozycja poprawki:

- w art. 60 w ust. 1 w zdaniu trzecim po wyrazie „pouczenie” dodaje się wyraz „organu”;

4) art. 60 w ust. 4 zawiera procedurę uzupełnienia braków w złożonych przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych, PTE, pracownicze towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń oświadczeniach lub dokumentach. Z uwagi na skutek upływu terminu w postaci braku możliwości umieszczenia tych instytucji w ewidencji PPK wydaje się celowe określenie momentu, od którego liczony jest termin na uzupełnienie braków.

Propozycja poprawki:

- w art. 60 w ust. 4 po wyrazach „w terminie 14 dni” dodaje się wyrazy „od dnia doręczenia wezwania”;

5) w art. 62 proponuje się poprawkę redakcyjną.

- w art. 62 w ust. 1 wyrazy „,jakie zawierać będą zawarte przez instytucję finansową umowy o zarządzanie PPK” zastępuje się wyrazami „umów o zarządzanie PPK zawieranych przez instytucję finansową”;

6) w art. 63 w ust. 11 wyrazy „stanie się” zastępuje się wyrazami „stała się”;

7) w wielu przepisach ustawy zastosowano technikę zastrzeżenia w obrębie tej samej jednostki redakcyjnej ustawy.

Zasady techniki prawodawczej dotyczące systematyki aktu, w tym wzajemnej relacji pomiędzy przepisami ogólnymi i szczegółowymi, wskazują, iż przepis formułujący wyjątki lub uściślenia zamieszcza się bezpośrednio po danym przepisie szczegółowym (§ 23 ust. 3). Zasady techniki prawodawczej nie zalecają w takim przypadku stosować formuły „z zastrzeżeniem” lub „z uwzględnieniem”. W związku z tym, że sformułowania takie nie niosą ze sobą wartości normatywnej a wzajemna relacja przepisów nie budzi wątpliwości, proponuje się wyeliminować takie sformułowania w poniższych przypadkach.

Propozycje poprawek:

- w art. 7 w ust. 5 skreśla się wyrazy „, z uwzględnieniem ust. 3”;
- w art. 15 w ust. 2 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 3”;
- w art. 23 w ust. 10 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 8”;
- w art. 25 w ust. 4 w części wspólnej skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 5”;
- w art. 27 w ust. 1 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 2”;
- w art. 28 w ust. 4 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 5”;
- w art. 32 w ust. 2 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 3”;
- w art. 49:
 - a) w ust. 1 w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy „,z uwzględnieniem ust. 2” oraz w zdaniu drugim skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 3”;
 - b) w ust. 2 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 3”;
- w art. 77 w ust. 4 skreśla się wyrazy „, z uwzględnieniem art. 78”;
- w art. 80 w ust. 1 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 2”;
- w art. 114 w pkt 3 w lit. a i b skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 6bc”;
- w art. 115 w pkt 2 w lit. a i b skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 4ga”;
- w art. 116:
 - a) w pkt 7:
 - w lit. a skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 2a” oraz wyrazy „,z zastrzeżeniem ust. 2b”;

- w lit. c skreśla się użyte dwukrotnie wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 4a”,
- b) w pkt 25:
 - w lit. a skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 1a”,
 - w lit. c skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 2a”,
- c) w pkt 26 w art. 120 w ust. 1 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 2”,
- d) w pkt 29 w lit. a wyrazy „Z zastrzeżeniem ust. 1a, w razie” zastępuje się wyrazami „W razie”,
- e) w pkt 32, w art. 137a w ust. 1 skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 2”;
- w art. 124 w pkt 4 w lit. a skreśla się wyrazy „, z zastrzeżeniem ust. 1a”;
- w art. 134 w ust. 1 skreśla się część wspólną punktów.

Aldona Figura

Główny legislator